

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wojciech Kościołek
Sędziowie:	SSA Grzegorz Krężolek (spr.) SSA Sławomir Jamróg
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2017 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa M. M. (1)

przeciwko M. S. (1)

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 18 maja 2016 r. sygn. akt IX GC 150/16

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanego M. S. (1) na rzecz powódki M. M. (1) kwotę 10.800zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Grzegorz Krężolek SSA Wojciech Kościołek SSA Sławomir Jamróg

Sygn. akt : I ACa 1183/16

UZASADNIENIE

M. M. (1) w pozwie , skierowanym przeciwko M. S. (1), domagała się pozbawienia w części , w zakresie objętym jego punktami VI i IX , wykonalności tytułu wykonawczego , postaci aktu notarialnego z dnia 22 czerwca 2009 roku, rep. (...) , sporządzonego przed notariuszem A. C. , zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, postanowieniem Sądu Rejonowego (...)z dnia 21 stycznia 2010 r, w sprawie o sygnaturze I Co 1927/09/S .

Wniosła również o obciążenie pozwanego kosztami postępowania.

Uzasadniając żądanie wskazała ,że strony zawarły w dniu 22 września 2008 r. umowę cesji wierzytelności, która przysługiwała pozwanemu w stosunku do Firmy (...) S.A. na kwotę 997.110,47 zł za zapłatą przez powódkę na rzecz pozwanego , jako cedenta wynagrodzenia w kwocie odpowiadającej wysokości nabywanej wierzytelności.

W(...) umowy strony postanowiły , iż zostaje ona zawarta pod warunkiem zawieszającym, zawarcia przez powódkę z (...) S.A. umowy sprzedaży prawa użytkowania wieczystego nieruchomości do dnia 26 września 2008 roku.

W przypadku jej nie zawarcia w tym terminie , umowa cesji ulegała rozwiązaniu z dniem 27 września 2008 r. bez konieczności składania przez strony dodatkowych oświadczeń.

Umowę nabycia użytkowania wieczystego gruntu ze spółką (...) zawarła w dni 23 września 2008 roku .

Dnia 22 czerwca 2009 roku powódka zawarła z pozwanym ugodę, na mocy której zobowiązała się zapłacić na jego rzecz kwotę 962.956,47 zł .

M. S. (1) w dniu 19 listopada 2009 roku odstąpił od tej ugody.

Na podstawie postanowienia z 21 stycznia 2010r , uzyskał klauzulę wykonalności , w odniesieniu do obowiązków powódki , określonych pkt (...) tego aktu, następnie wszczął na podstawie tego tytułu postępowanie egzekucyjne przeciwko powódce.

W dniu 11 maja 2010 r. Sąd Okręgowy w Krakowie, w sprawie o sygnaturze IX GC 399/08 z powództwa (...) w N., przeciwko M. M. (1) i (...) S.A. tj. stronom umowy z 23 września 2008 roku , od której uzależniono skuteczność cesji z dnia 22 września 2008 roku, stwierdził jej nieważność. W ten sposób, jak wskazywała powódka, doszło do potwierdzenia , iż nie ziścił się warunek zawieszający ,zastrzeżony , w ramach umowy przelewu wierzytelności .

W konsekwencji nie istnieje stosunek prawny, na podstawie której powódka byłaby zobowiązana do spełnienia świadczenia , stwierdzonego przez podważany przez nią tytuł wykonawczy.

Pozwany , wnosząc o oddalenie powództwa przyznał ,że odstąpił od ugody ale tylko w zakresie, ustalonych w nim warunków zapłaty , przez M. M. zobowiązania na jego rzecz.

Odwołując się do postanowienia z punktu (...)ugody, zgodnie z którym „...w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat w całości , wierzycielowi przysługuje prawo odstąpienia od niniejszej Umowy, i postawienia w stan -wymagalności całości niezapłaconych przez dłużnika kwot. W przypadku zaś odstąpienia wszystkie postanowienia ugody pozostają w mocy, za wyjątkiem terminów i warunków płatności „ , M. S. (1) argumentował , iż odstąpienie od ugody było jedynie warunkiem koniecznym do żądania zapłaty całości roszczenia i nie miało żadnego znaczenia dla pozostałych ustaleń stron zawartych w ugodzie , a to, jego zdaniem , wykluczało trafność stanowiska powódki , że w tej sytuacji wzajemne relacje stron , w tym także w zakresie zapłaty przez nią ceny nabycia wierzytelności , określa w całości [ponownie] umowa cesji.

Wyrokiem z dnia 18 maja 2016r , Sąd Okręgowy w Krakowie :

- pozbawiał w części , zakresie objętych punktami VI i IX, wykonalności tytuł wykonawczy – akt notarialny z dnia 22 czerwca 2009 r. Rep. (...) sporządzony przed notariuszem A. C. z kancelarii notarialnej w K. przy ul. (...) , zaopatrzony w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy (...) w Krakowie, postanowieniem z dnia 21 stycznia 2010 r. sygn. akt I Co 1927/09/S [pkt I],

- zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7.217 zł tytułem kosztów procesu [pkt II], oraz

- od niego na rzecz Skarbu Państwa, kwotę 37.355,55 zł , tytułem opłaty od uiszczenia, której powódka była zwolniona [pkt III sentencji wyroku]

Sąd Okręgowy ustalił następujące fakty istotne dla rozstrzygnięcia :

Strony zawarły w dniu 22 września 2008 r. umowę cesji wierzytelności , która przysługiwała pozwanemu w stosunku do Firmy (...) S.A, na kwotę 997.110,47 zł , za zapłatą przez powódkę, na rzecz pozwanego wynagrodzenia odpowiadającego wysokości przelanej wierzytelności

W § 5 umowy strony wprowadziły zapis , iż umowa została zawarta pod warunkiem zawieszającym zawarcia przez powódkę z (...) S.A., umowy sprzedaży prawa użytkowania wieczystego nieruchomości do dnia 26 września 2008 roku.

W przypadku jej nie zawarcia do dnia 26 września 2008 r. umowa cesji ulegała rozwiązaniu z dniem 27 września 2008 r. , bez konieczności składania dodatkowych oświadczeń.

W dniu 23 września 2008 r. powódka zawarła z (...) S.A umowę sprzedaży prawa użytkowania wieczystego.

Dnia 22 czerwca 2009 roku powódka zawarła z pozwanym, poprzedzoną negocjacjami, stron , sporządzoną w formie aktu notarialnego , przed notariuszem A. R.. A. (...), ugodę, na mocy której zobowiązała się zapłacić na rzecz pozwanego kwotę 962.956,47 zł , w ustalony sposób i w uzgodnionym terminie, w tym kwotę 747 000, 030 zł w terminie 3 miesięcy od daty prawomocnego zakończenia postępowania o unieważnienie umowy sprzedaży z dnia 23 września 2008 roku.

Postępowanie to zostało wszczęte przez Spółkę (...) w N. , przeciwko (...) SA , przed Sądem Okręgowym w Krakowie , w sprawie o sygnaturze IX GC 399/08.

Zgodnie z punktem (...) ugody , w przypadku skorzystania przez wierzyciela –pozwanego z prawa odstąpienia od niej , które to uprawnienie wynikało z brzmienia punktu (...), dłużnik –powódka , zobowiązana została do zapłaty niezapłaconej części zobowiązania w terminie 7 dni od dnia otrzymania oświadczenia o odstąpieniu, zawierającego wezwanie do zapłaty wraz z odsetkami należnymi za opóźnienie w płatności . M. M. (1) poddała się egzekucji w zakresie tego obowiązku wprost z tego aktu , na podstawie art. 777 § 1 pkt 4 i 5 k.p.c.

Z dalszych ustaleń Sądu I instancji wynikało , że M. S. (1) skorzystał z uprawnienia do odstąpienia od ugody, dokonując tego aktu , oświadczeniem z dnia 19 listopada 2009r.

Na wiosek pozwanego, postanowieniem z dnia 21 stycznia 2010 r. , w sprawie o sygnaturze I Co 1927/09/S, Sąd Rejonowy (...) w Krakowie , nadał klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu , którym była objęta umowa stron , w zakresie postanowień zawarte w punktach VI i IX.

Na podstawie tego tytułu wykonawczego M. S. (1) wszczął przeciwko powódcie postępowanie egzekucyjne , prowadzone przez komornika przy Sądzie Rejonowym (...) w K., D. U., w sprawie o sygnaturze Km 1507/10.

Wyrokiem z dnia 11 maja 2010 r. Sąd Okręgowy w Krakowie, w sprawie IX GC 399/08 z powództwa (...) przeciwko M. M. (1) i (...) S.A. , stronom umowy sprzedaży i ustanowienia hipoteki z 23 września 2008 r., od której to zawarcia uzależniono skuteczność przelewu cesji z umowy z 22 września 2008 r., stwierdził nieważność umowy sprzedaży [i ustanowienia hipoteki] z 23 września 2008 r.

Sąd I instancji ponadto ustalił , iż powódka wystąpiła przeciwko M. S. (1) z powództwem o ustalenie ,że stosunki prawne wynikające z umowy cesji z dnia 22 września 2008 roku oraz ugody z dnia 22 czerwca 2009 r, nie istnieją.

Sąd Okręgowy w Krakowie, w sprawie IX GC 564/10, wyrokiem z dnia 23 września 2011 r, uwzględnił to żądanie.

Na skutek apelacji pozwanego Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok, oddalił powództwo wskazując ,że w warunkach prowadzenia postępowania egzekucyjnego , właściwym środkiem za pośrednictwem którego dłużniczka może uzyskać ochronę sfery swoich praw , jest powództwo przeciwegzekucyjne [opozycyjne] , a nie żądanie ustalenia, które w istocie zmierza do podważenia tytułu wykonawczego.

Dokonując oceny prawnej roszczenia powódki, Sąd I instancji uznał je za usprawiedliwione.

Wskazał, iż bezspornym jest fakt, że warunek zawieszający wskazany w paragrafie 5 umowy cesji, nie ziścił się.

Pozwany odstąpił od ugody zgodnie z przysługującym mu prawem. W tej sytuacji, wszystkie jej postanowienia pozostały w mocy za wyjątkiem tych, które określały warunki i terminy płatności ceny nabycia wierzytelności, która zobowiązywała się zapłacić pozwanemu M. M. (1).

Skoro tak, jak wskazuje Sąd I instancji, to zaczęły na powrót obowiązywać strony te warunki, które, w tym zakresie, uzgodniły pomiędzy sobą w umowie przelewu wierzytelności z dnia 22 września 2008r.

Ten powrót decyduje o tym, iż M. S. (1) nie może się powoływać na warunki i terminy spełnienia świadczenia przez dłużniczkę, określone w ugodzie, a ponadto, wobec stwierdzenia nieważności umowy, zawarcie której było warunkiem zawieszającym umowy przelewu, powódka skutecznie zakwestionowała istnienie po swojej stronie podstawy tego obowiązku, stwierdzonego tytułem wykonawczym, który nie pochodził od Sądu.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach procesu była norma art. 98 §1 i 3 kc.

W apelacji od tego wyroku pozwany, zaskarżając go w całości, domagał w pierwszej kolejności jego zmiany poprzez oddalenie powództwa oraz obciążenia powódki kosztami postępowania.

Jako wniosek ewentualny sformułował żądanie wydania rozstrzygnięcia kasatoryjnego i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach:

- naruszenia prawa procesowego, w sposób mający istotny wpływ na wynik sprawy, a to:

- art. 233 §1 i 2 kpc wobec nieprawidłowego ustalenia przez Sąd Okręgowy, że na skutek odstąpienia przez M. S. (1) od ugody zawartej przez strony, w dniu 22 czerwca 2009r, w zakresie warunków i terminów spełnienia świadczenia przez powódkę strony, tym samym są związane warunkami i terminami, w odniesieniu do tego obowiązku, wskazanymi w umowie cesji z 22 września 2008r. Ustalenie to, zdaniem skarżącego, opiera się na nielogicznej ocenie oświadczeń woli stron zawartych w akcie ugody.

Prawidłowa ocena powinna prowadzić do wniosku, że w warunkach odstąpienia, przy zachowaniu dodatkowych wymagań, ustalonych w ugodzie, które apelujący wykonał, całość świadczenia, jakie miała spełnić powódka stało się natychmiast wymagalne.

Z. apelującego to ugoda wprowadzała zupełnie nowe i różne od dotychczasowych warunki na jakich M. M. była zobowiązana zapłacić cenę nabytej wierzytelności.

Stąd też ustalenie, iż na skutek skorzystania przez pozwanego z tego uprawnienia, zaczęła na powrót obowiązywać w tym zakresie umowa przelewu, było nie tylko nieoprawne z punktu widzenia logiki ale także niegodne z celem dla którego strony zdecydowały się na zawarcie ugody,

- art. 232 kpc, jako konsekwencji dokonania nietrafnego ustalenia, iż na skutek odstąpienia od ugody, w zakresie warunków zapłaty, został zniweczony w całości stosunek prawny, którego podstawą była ugoda, mimo, że dla takiej konstatacji faktycznej brak było dostatecznej podstawy w zgromadzonych dowodach, a powódka, mimo obciążającego ją obowiązku jej udowodnienia poprzez złożone dowody, ciężarowi temu nie sprostала. Dla potwierdzenia takich faktów nie jest natomiast wystarczające samo jej oświadczenie o takiej treści.

- naruszenia prawa materialnego, w postaci niezastosowania:

1/ art. 65 §2 kc, jako następstwa nie odtworzenia rzeczywistego zamiaru stron przy zawieraniu umowy, a w konsekwencji dokonanie błędnej interpretacji postanowienia zawartego w jej punkcie VIII i wyrażenie oceny, że odstąpienie od niej skutkowało powrotem do postanowień umowy cesji, jako kształtujących wzajemne prawa i obowiązki stron, także w zakresie terminów i warunków płatności przez powódkę ceny za nabyta wierzytelność,

2/ art. 6 kc wobec uznania powództwa za uzasadnione, mimo, że M. M. (1) nie udowodniła w sprawie faktów, na których opierała swoje żądanie, w warunkach spoczywania na niej takiego obowiązku, oraz

- wadliwego zastosowania art. 395 §2 zd. 1 kc, którego realizacji skarżący upatrywał, podobnie jak w odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 65 §2 kc, w tym, iż Sąd Okręgowy niezasadnie przyjął, że na skutek odstąpienia od umowy wzajemne prawa i obowiązki stron, na powrót, kształtowały wyłącznie postanowienia umowy przelewu z 22 września 2008r,

Odpowiadając na apelację powódka domagała się jej oddalenia i przyznania na jej rzecz od M. S. kosztów postępowania apelacyjnego.

Przed Sądem II instancji powód rozszerzył zakres zarzutów na których opierał środek odwoławczy, o zarzut nieważności postępowania, przed Sądem I instancji, która miałyby wynikać z faktu, iż oświadczenie o odstąpieniu od umowy zostało złożone przez pełnomocnika powoda, nie mającego do tej czynności właściwego umocowania.

Zarzut ten był bezpośrednio powiązany, że zmianą przez M. S. (1) dotychczasowego stanowiska, w ramach którego zaczął twierdzić, iż nigdy nie odstąpił od umowy zawartej przez strony, w tym także nie uczynił tego na podstawie oświadczenia dnia 19 listopada 2009r / k. 30 akt /, za pośrednictwem pełnomocnika.

Rozpoznając apelację, Sąd Apelacyjny rozważył:

Środek odwoławczy pozwanego nie jest uzasadniony albowiem, w ostatecznym wyniku wyrok Sądu I instancji odpowiada prawu.

W ramach jego oceny, w pierwszej kolejności należy odnieść się do zgłoszonego dopiero na etapie postępowania odwoławczego i najdalej idącego zarzutu nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym, u którego podstaw znalazła się zmiana stanowiska M. S., co do jednej z okoliczności faktycznych, która dotąd wzajemnie pomiędzy stronami, nie była przedmiotem sporu.

Z formalnego punktu widzenia zgłoszenie tego zarzutu na tym etapie rozpoznawania sprawy jest dopuszczalne, tym bardziej, że zagadnienie ważności postępowania, w ramach którego zostaje wydane kontrolowane instancyjnie orzeczenie, jest brane pod rozwagę przez Sąd II instancji także wówczas, gdy skarżący zarzutu takiego nie formułuje.

Tym nie mniej zarzut ten, o ile miałby być zrealizowany w sposób wskazany przez apelującego / por. k 132 v akt, zapis dźwiękowy rozprawy apelacyjnej z 12 stycznia 2017r, minuty 2-9 /, jest nieuzasadniony.

To, czy rzeczywiście skarżący złożył czy też nie oświadczenie z dnia 19 listopada 2009r o odstąpieniu od umowy z powódką, zawartej 22 września 2008r, nie ma dla ważności postępowania rozpoznawczego żadnego znaczenia, mogąc, co najwyżej, wpływać na ocenę roszczenia będącego przedmiotem sporu stron.

W sytuacji, gdy Sąd II instancji nie stwierdza innych wad postępowania przed Sądem I instancji, które po myśli art. 379 kpc, prowadziłyby do takiej nieważności, zarzut powoda należy odeprzeć.

Wobec zmiany okoliczności, spowodowanych korektą dotychczasowego stanowiska skarżącego, co do oświadczenia o odstąpieniu od umowy, a także w uznaniu, iż dla rozstrzygnięcia niezbędne jest ustalenie faktów łączących się z postępowaniem zainicjowanym przez (...) przeciwko M. M. (1) i (...) SA o stwierdzenie nieważności umowy kupna sprzedaży prawa użytkowania wieczystego nieruchomości, Sąd II instancji zdecydował się na uzupełnienie z urzędu postępowania o przeprowadzenie dowodów zeznań świadka R. Z., przesłuchania stron postępowania oraz

dokumentów z akt postępowania w sprawie IX GC 399/08 Sądu Okręgowego w Krakowie dla ustalenia faktów będących podstawą powództwa spółki z N. oraz daty , w której uzyskał walor prawomocności zapadły w tej sprawie wyrok.

Wobec niestawiennictwa , mimo prawidłowego wezwania powódki , Sąd odstąpił od prowadzenia dowodu z jej przesłuchania.

Treść źródeł dowodowych , na których Sąd Apelacyjny oparł dokonane przez siebie uzupełnienie faktów doniosłych dla rozstrzygnięcia [o którym w dalszej części uzasadnienia] , nie była przez strony sporu kwestionowana z punktu widzenia ich wiarygodności.

Rozważając pozostałe zarzuty , na których opiera się konstrukcja apelacji pozwanego, rozpoczynając od zarzutów procesowych należy ocenić , iż żaden z nich nie jest uzasadniony.

W pierwszej kolejności nie można , w jej ramach , tracić z pola widzenia i nie uwzględnić , że zważywszy na argumenty , jakie powołał skarżący by je uzasadnić , wszystkie w istocie sprowadzają się do zasadniczej tezy , że skutek wywołany oświadczeniem M. S. (1) z dnia 19 listopada 2009r o odstąpieniu od ugody zawartej z powódką 22 września 2008r , nie wywołał skutku prawnego , który przypisał mu Sąd I instancji , sprowadzający się do tego , iż warunki i terminy spłaty zobowiązania z tytułu zapłaty ceny za nabytą przez M. M. wierzytelność określała od daty zaznajomienia się z nim przez dłużniczkę , nie ugoda, a umowa przelewu z 22 września 2008r.

Argumentacja ta, w świetle zmiany stanowiska pozwanego w postępowaniu apelacyjnym , w ramach którego przeczy on obecnie , aby takie jednostronne oświadczenie składał , całkowicie tracąc siłę przekonywania , czyni ją zupełnie niespójna z tym co aktualnie twierdzi apelujący , nie tłumacząc zresztą , w sposób przekonujący przyczyn tej zmiany, mimo prób ich ustalenia przez Sąd orzekający , na rozprawie w dniu 19 czerwca 2017r / k. 155 v akt , zapis dźwiękowy rozprawy , minuty 15-36/

Zarzuty są chybione także dlatego , że w jakkolwiek odwołują się do mających być naruszonymi norm formalnych , to jednak w swojej istocie, są narzędziem negacji dla ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd , który to zarzut odrębnie nie jest formułowany.

Co więcej , bliższa analiza tej argumentacji pozwala na stwierdzenie , że przede wszystkim za ich pośrednictwem pozwany podważa ocenę prawną , jaką Sąd I instancji przypisał faktowi odstąpienia przez skarżącego od ugody z powódką.

Zarzut naruszenia art. 233 §1 i 2 kpc jest niezasadny także dlatego , iż przypomnieć należy , także odwołując się do utrwalonego i podzielanego przez skład Sądu Apelacyjnego rozstrzygającego sprawę , stanowiska Sądu Najwyższego , wypracowanego na tle wykładni art. 233 §1 kpc , iż skuteczne postawienie zarzutu naruszenia tego przepisu, wymaga od strony wykazania na czym , w odniesieniu do zindywidualizowanych dowodów , polegała nieprawidłowość postępowania Sądu w zakresie ich oceny i poczynionych na jej podstawie ustaleń.

W szczególności strona ma wykazać dlaczego obdarzenie jednych dowodów wiarygodnością, czy uznanie w odróżnieniu od innych, ich szczególnego znaczenia dla dokonanych ustaleń , nie da się pogodzić z regułami doświadczenia życiowego i [lub] zasadami logicznego rozumowania , czy też przewidzianymi przez procedurę regułami dowodzenia.

Nie oparcie stawianego zarzutu na tych zasadach , wyklucza uznanie go za usprawiedliwiony, pozostając dowolną , nie doniosłą z tego punktu widzenia , polemiką z oceną i ustaleniami Sądu

/ por. w tej materii , wyrażające podobne stanowisko , powołane tylko przykładowo, orzeczenia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2001, sygn. IV CKN 970/00 i z 6 lipca 2005 , sygn. III CK 3/05 , obydwa powołane za zbiorem Lex/

Motywy ocenianego zarzutu nie zawierają , mimo rozbudowania redakcyjnego jakikolwiek elementów opisanej wyżej , rzeczowej krytyki oceny dowodów przeprowadzonej przez Sąd , a stanowisko prezentowane przez skarżącego , sprowadza się i wyczerpuje jedynie w przedstawieniu własnej interpretacji poszczególnych postanowień ugody z 22 czerwca 2009r , w kontekście aktu odstąpienia od niej i jego skutków dla dalszych warunków określających zobowiązanie M. M. (1) wobec cedenta z tytułu zapłaty ceny za wierzytelność [któremu obecnie pozwany zaprzecza]

Z przyczyn o których była już mowa , tak umotywowany zarzut , nie może zostać podzielony.

Nie ma też racji skarżący, przypisując Sadowi I instancji naruszenie art. 232 kpc.

Zważywszy na jego uzasadnienie nie sposób zasadnie mówić o tym , że Sąd naruszył nałożony nań w tym przepisie obowiązek , skoro w ramach postępowania nie zdecydował się na przeprowadzanie dowodów z urzędu.

Uznanie zarzutów procesowych za nietrafne powoduje , że ustalenia , które Sąd I instancji uznał za postawę faktyczną wydanego wyroku , Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne.

Podlegają one uzupełnieniu o okoliczności , które wynikają z treści dokumentów zgromadzonych w aktach niniejszej sprawy i tych przeprowadzonych przez Sąd II instancji z urzędu / k. 135 i 156 akt /

Przestawiają się one następująco :

Zawracie pomiędzy M. M. (1) i M. S. (1) umowy cesji wierzytelności , w dniu 22 września 2008r było elementem szerszego przedsięwzięcia powódki w ramach , którego nabywała wierzytelności podmiotów gospodarczych , które miały niezaspokojone pretensje finansowe wobec Firmy (...) SA w K.. Za pośrednictwem tych czynności prawnych powódka stała się jej wierzycielką w zakresie sumy łącznej 6 637 195 złotych i 89 groszy.

W dniu 23 września 2008r (...) SA w K. , na podstawie umowy przejęcia długu (...) SA, przejęła jej zobowiązania , stając się dłużnikiem także M. M. (1) , w zakresie nabytych przez nią wierzytelności.

Zawierając w tym samym dniu umowę kupna- sprzedaży prawa użytkowania wieczystego gruntu , stanowiącej nieruchomość przy ul. (...) w K. , wraz z budynkami będącymi , elementami jej infrastruktury , składającej się dotąd na część majątku przedsiębiorstwa spółki zbywcy - powódka zapłaciła część ceny , określonej na łączną kwotę 26 000 000 zł , zaliczając na nią wskazane wyżej wierzytelności , kupione m. in. od pozwanego.

Pozostała część ceny została rozłożona na raty.

/ dowód : umowa przejęcia długu k. 185 i 193 akt Sądu Okręgowego w Krakowie w sprawie IX GC 399/08 - w załączeniu , umowa sprzedaży i akt ustanowienia hipoteki z dnia 23 września 2008 k. 9-19 akt /

W ramach podstawy faktycznej żądania stwierdzenia nieważności tej umowy , z jakim przeciwko jej stronom wystąpiła , mająca 49,9% akcji w kapitale akcyjnym spółki (...) , M. C. w N. , nie odwoływała się do umowy cesji zawartej pomiędzy M. M. i M. S. , podstaw dla jej stwierdzenia upatrując przede wszystkim w naruszeniu przez te czynność prawną bezwzględnie obowiązujących przepisów kodeksu spółek handlowych.

Także obecna powódka , w swoim stanowisku procesowym do umowy przelewu nie nawiązywała.

Postępowanie rozpoznawcze zakończyło się w tej sprawie wyrokiem z dnia 11 maja 2010r uwzględniającym żądanie spółki amerykańskiej w całości.

Był to wyrok z uznania albowiem obydwie pozwane podmioty uznały zasadność dochodzonego roszczenia.

W konsekwencji tego wyrok , nie zaskarżony przez żadną ze stron, uprawomocnił się po upływie 21 dni , 2 czerwca 2010r

/ dowód : k. 1770 i 1771 akt IX GC 399/08 - w załączeniu/

Wszczęcie postępowania z inicjatywy spółki (...) było jedną z przyczyn zawarcia przez strony sporu ugody datowanej na 22 czerwca 2009r, a na nowo ustalone w niej zasady , co do w zakresie terminów i sposobu spłaty zobowiązania przez powódkę nawiązywały także do toczącego się postępowania o unieważnienie , stanowiąc , że jego część - kwota 747 000, 30 zł , ma być płatna w terminie trzech miesięcy od prawomocnego jego zakończenia.

/ dowód : częściowo zeznanie pozwanego M. S. (1) k. 155 v , , punkt(...) ugody z 22 czerwca 2009r k. 27-28 akt /

Pozwany od tej ugody odstąpił , na podstawie oświadczenia z 19 listopada 2009r , w zakresie w nim oznaczonym

/ dowód : zeznanie świadka R. Z. k. 155-155 v akt /

Uzupełnienie to opiera się na treści dowodów z dokumentów , których wiarygodności , o czym była już mowa, strony nie negocjowały ale także na relacji świadka Z. oraz częściowo na treści zeznań , przesłuchanego w charakterze strony, pozwanego.

Sąd odmówił wiary tej części jego relacji, w której zaprzeczał aby udzielił pełnomocnictwa świadkowi Z., aby , jako reprezentujący go adwokat , złożył w jego imieniu i ze skutkiem dla niego , oświadczenie o odstąpieniu od ugody. Ta część wypowiedzi pozwanego jest niewiarygodna.

Po pierwsze dlatego , że stoi w zupełnej sprzeczności z dotychczasowymi twierdzeniami M. S. (1) , w odniesieniu do tego faktu , który , aż do etapu postępowania apelacyjnego , ale nawet w środku odwoławczym , stanowczo twierdził , że złożył takie jednostronne oświadczenie woli z którym M. M. (1) skutecznie się zapoznała. Co więcej, to na konsekwencjach prawnych tego oświadczenia z punktu widzenia jego wpływu na zasadność roszczenia powódki opierała się cała jego konstrukcja.

Po wtóre, pozwany nie był w stanie wyjaśnić przyczyn takiej rozbieżności pomiędzy treścią wykluczających się w tym zakresie jego stanowisk.

Po trzecie , przeciwko wiarygodności tej części zeznań pozwanego przemawia relacja świadka R. Z. , który w sposób przekonujący dla Sądu II instancji , wyjaśnił okoliczności złożenia tego oświadczenia imieniem M. S.. Nie może być przyczyną oceny przeciwnej to , że z uwagi na upływ czasu świadkowi zatarły się w pamięci szczegóły.

Nie bez znaczenia dla tej oceny jest przekonanie Sądu , że świadek będący adwokatem, nie pozwoliłby sobie , w warunkach braku podstaw do podważania jego profesjonalizmu do podjęcia działań za klienta , nie legitymując się właściwym umocowaniem od niego , tym bardziej , że w treści oświadczenia o odstąpieniu, na tego rodzaju mandat pochodzący od powoda , powołuje się./ por. k. 30 akt /

Przechodząc do analizy zarzutów prawno materialnych także należy ocenić , iż żaden z nich nie może zostać uznany za trafny.

Wszystkie one opierają się na nietrafnym założeniu , iż ugoda zawarta przez strony w sposób samodzielny i zupełnie niezależny od postanowień umowy przelewu, ukształtowała ich prawa i obowiązki , w tym obowiązki powódki w zakresie rozmiaru , terminów i sposobu wykonania zobowiązania z tytułu zapłaty ceny za kupioną od pozwanego wierzytelność wobec (...) SA.

Zdaniem apelującego, to ugoda , której postanowienia ,także w warunkach odstąpienia od niej przez M. S. (1) , stały się podstawą materialnoprawną obowiązku świadczenia po stronie M. M. (1) , w zakresie którego podała się egzekucji , wprost z aktu notarialnego , w którego formie ugoda została zawarta .

Założenie to jest nietrafne , wykluczając zasadność zarzutów podniesionych przez skarżącego.

W pierwszej kolejności, odwołując się do dokonanych w sprawie ustaleń, wskazać należy, że podstawą stosunku prawnego istniejącego pomiędzy stronami, a w konsekwencji także wynikających z niego wzajemnych praw i obowiązków stron, była umowa przelewu z 22 września 2008r, na podstawie której w zamian za przeniesienie na nią wierzytelności, jakie M. S. (1) miał z racji wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane wobec (...) SA, powódka zobowiązała się mu świadczyć, na warunkach wskazanych w(...) umowy, cenę odpowiadającą swojej wysokością, wartości przelewanej wierzytelności.

Z ustaleń tych wynika także, że m. in. w następstwie wszczęcia wobec M. M. (1) i spółki akcyjnej (...) z inicjatywy (...), postępowania o stwierdzenie nieważności umowy, zawarcie której było warunkiem zawieszającym umowy cesji, strony porozumiały się i zawarły ugodę, w której, określając ówczesną wysokość należnej pozwanemu od byłej kontrahentki wierzytelności, zdefiniowały nowe warunki i terminy spełnienia świadczenia przez powódkę, wiążąc zapłatę jednej jego części z faktem i terminem prawomocnego zakończenia postępowania o unieważnienie, prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Krakowie, w sprawie IX GC 399/08.

Co istotne, nie uzależniły obowiązku realizacji tego obowiązku po stronie M. M. (1) z wynikiem tego postępowania, a jedynie z jego prawomocnym zakończeniem i upływem terminu, leżonego od tej daty. / por. pkt (...) ugody k. 27 akt /

Wobec tych okoliczności nie ma dostatecznych podstaw do przyjęcia, jak nietrafnie kwalifikuje to pozwany, że ugoda stanowiła źródło odrębnego, niezależnego i na nowo ukształtowanego pomiędzy stronami stosunku prawnego z którego wynikałoby zobowiązanie powódki do świadczenia na rzecz pozwanego.

W szczególności nie może ona być uznana za umowę o charakterze nowacyjnym, co zdaje się sugerować M. S. odwołując się do samodzielności prawnej tego aktu, jako podstawy zobowiązania powódki, przy, jego zdaniem, całkowitej utracie znaczenia dla kształtowania jego treści poprzedzającej ją umowy cesji.

Dla przyjęcia takiego charakteru ugody koniecznym jest aby, w ramach wzajemnych ustępstw stron, w ramach istniejącego pomiędzy nimi stosunku prawnego, dłużnik zobowiązywał się do spełnienia innego świadczenia lub też świadczenia tego samego rodzajowo ale z innej podstawy prawnej

/ por. bliżej w tej materii, wyrażające zbieżne z zaprezentowanym, stanowisko Sądu Najwyższego, zawarte w wyroku z dnia 15 października 1999r, sygn. III CKN 373/ 98, publ. Wokanda Nr 1 s. 4 /

Dokonane ustalenia nie potwierdzają zgodnego zamiaru stron, prowadzącego do takich konsekwencji ugody, a ocena przeciwna jest tym bardziej uprawniona, gdy wziąć pod rozwagę, że strony w punkcie I ugody / k. 26 akt /, w sposób jednoznaczny nawiązały do umowy przelewu, jako źródła obowiązku po stronie M. M..

Oceny tej nie zmienia fakt, że strony określiły w dalszych jej postanowieniach aktualną ówczesnie, wysokość tego zobowiązania powódki, która była niższa aniżeli cena, którą zgotowywała się zapłacić jako cesjonariuszka w umowie przelewu.

Nie wpłynęła ona w ten sposób na istnienie stosunku prawnego, którego podstawą była umowa z 22 września 2008r. Oczywiście w sytuacji zrealizowania jej postanowień stosunek ten uległby ustaniu.

/ por. także judykat Sądu Najwyższego z 26 czerwca 2008, sygn. II CSK 98/08, powołany za zbiorem L. /

Zatem ugoda, która strony zawarły, była jedynie porozumieniem, na nowo kształtującym warunki i terminy spełnienia zobowiązania, które obciążało powódkę wobec byłego kontrahenta. Takiej jej kwalifikacji nie zmienia to, że w zakresie jego części, strony powiązały jego realizację z zakończeniem postępowania o unieważnienie.

Treść tego postanowienia - zwłaszcza że nie nawiązuje do wyniku tego postępowania, nie uprawnia do oceny, aby miało ono inny charakter, wpływając na modyfikację samej podstawy materialnej obowiązku powódki, tę dotychczasową podstawę modyfikując czy, tym bardziej, zastępując.

Taka kwalifikacja porozumienia stron w formie ugody powoduje , że z punktu widzenia podstawy istnienia stosunku prawnego pomiędzy nimi , który jest źródłem obowiązku powódki stwierdzonego w negowanym przez nią tytule wykonawczym, prawnie irrelevantnym jest to , czy pozwany odstąpił czy też nie odstąpił od ugody.

Zasadnicze i przesadzające dla oceny żądania powódki ma to ,jak wynik postępowania w sprawie IX GC 399/08 oddziałal na ten stosunek i wynikający z niego obowiązek M. M. (1).

Odwołując się ponownie do ustaleń dokonanych w sprawie przypomnieć należy , że zgodnie z (...) umowy przelewu / k. 24 akt / warunkiem zawieszającym , od którego spełnienia strony uzależniły wywołanie przez nią skutku prawnego było to, aby została zawarta, w określonym tam terminie , umowa nabycia przez M. M. od (...) SA prawa użytkowania wieczystego gruntu stanowiącego nieruchomość położona w K. przy ul. (...).

Warunek ten wprawdzie został spełniony ale następnie Sąd , w sprawie o sygnaturze IX GC 399/08 prawomocnie stwierdził jej nieważność. Stwierdzenie to wywołuje skutek taki , jakby czynność ta nigdy ni została dokonana , w relacjach pomiędzy jej stronami.

Następstwem tego jest uznanie , że również warunek o którym była mowa w(...) umowy cesji, nie został spełniony.

Wobec tego uzasadnionym jest przyjęcie , iż umowa przelewu, stanowiąca źródło stosunku prawnego stron nie wolała żadnego skutku, niwecząc ze skutkiem wstecznym istnienie stosunku umownego jako takiego. Tym samym wykluczona została tym samym podstawa materialno – prawna obowiązku , w ramach którego powódka była zobowiązana spełnić wobec M. S. (1) świadczenie stwierdzone w kwestionowanym przez nią – zasadnie- w ramach powództwa opozycyjnego , tytule wykonawczym.

Z podanych wyżej przyczyn , w uznaniu apelacji za niezasadną , Sąd Apelacyjny orzekł o jej oddaleniu , na podstawie art. 385 kpc w zw z art. 840 §1 plkt 1 kpc

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego , jest norma art. 98 §1 i 3 kpc w zve z art. 108 §1 i 391 §1 kpc i wynikająca z niej , dla wzajemnego rozliczenia stron z tego tytułu , zasada odpowiedzialności za wynik sprawy.

Kwota należna powódce od przeciwnika procesowego, na tej podstawie , zważywszy na wartość podmiotu zaskarżenia oraz datę wniesienia środka odwoławczego , została ustalona na podstawie § 2 pkt 7 w zw z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 [DZU z 2015 poz. 1800]

SSA Grzegorz Kręzolek SSA Wojciech Kościółek SSA Sławomir Jamróg